

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 10

Fr. P. Kõnnu
nim. ENNE
Reconstruktsiooni

Tallinn, 9. märtsil 1937

III aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS	
Kevadine kunstväetise turg	174
Hobusekasvatuse	178
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Kalakaubandus ja sisemaatarvitus 1936. a.	176
Metallide sissevedu	178
Lühivõidiseid	179
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	180
Peekoniturg	181
Tapaloomade ja lihaturg	181
Põllumajanduslik väljavedu	181
Piimaturg	182
Teraviljaturg	182
Linaturg	183
Kartuliturg	183
Aedviljaturg	184
Kalaturg	184
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Raua ja terase maailmaturu seisund	185
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaruanne	187
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Soome majandus 1936. a.	188
Leedu põllumajandus	190
Leedu kaubandus ja tööstus	190
Briti maksebilans 1936. a.	191

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Artificial Fertilisers Market	174
Horse Breeding	178
INDUSTRY AND TRADE	
Fish Trade and Domestic Consumption in 1936	176
Import of Metals	178
Sundry Information	179
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	180
Bacon Market	181
Cattle and Meat Market	181
Exports of Agricultural Products	181
Milk Market	182
Grain Market	182
Flax Market	183
Potato Market	183
Vegetable Market	184
Fish Market	184
FOREIGN COUNTRIES	
Conditions on World Iron and Steel Market	185
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	187
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Economic Conditions in Finland, 1936	188
Lithuanian Agriculture	190
Lithuanian Industry and Commerce	190
British Balance of Payments, 1936	191

PÖLLUMAJANDUS

KEVADINE KUNSTVÄETISE TURG. — ARTIFICIAL FERTILISERS MARKET.

O. Lutter.

Kunstväetist importijad ärid on varstia-
gavaks väetiste müügihooajaks varustanud
end tarvisminevate väetisainetega. Ehkki
praegune aeg on veel varane väetisainete
tagasihoidliku ostu tõttu üldise kaubanduse
iseloostumiseks, on siiski kaudsel teel sel-
gunud põllumeete suurem huvi tänavuse väe-
tusküsimuste vastu. Kuna tänavuse parema
sissetuleku juures on põllumehele loodud
ostuväetiste tarvituseks parem olukord kui
mõned aastad tagasi kehtivuselolnud mada-
la ja tootmiskulusid isegi mittetasuvate
põllumajandussaaduste müügihindade korralt,
on sellega ka seletatav suurema huvi tekki-
mine väetusküsimuste kohta ja loodud ka
eeldused elavamaks tarvitamiseks. Teiseks
asjaoluks, mis räägib tarvitamise tõusu poolt,
on hindade küsimus. Kevadise hooaja
müügihinnad on juba määratud kindlaks
ja neist nähtub, et kunstväetiste hinnad pea-
le vosvoriit sisaldavate väetiste on jäänud
üldiselt eelmise aasta tasemele. Vosvoriit-
väetiste hinnatõus on sõltunud väetisest 1—3%,
mis teeb koti kohta 5—15 s. Seega on loo-
dud tänavu paranenud müügisaaduste hin-
dade ning peagu eelmise aasta hinnatase-
mele jäänud väetishindade tõttu põllumehele
möödunud kevadest paremaid eeldusi ostu-
väetiste tarvitamiseks. Arvestades eeltoodud
soodsamaid müügi võimalusi on tänavused
importijate äride tellimised suuremad eelmi-
sist aastaist.

Üldjoonis võib pidada väetisainete turgu
väikeste muutustega sarnlevaks möödunud
kevadega. Uudisena on tänavu vene ja hol-
landi superfosfaadi kõrval ka saada inglise
superfosfaati. Kuna möödunud kevadel puu-
dus meil aastaid turgu valitsenud ja tarvita-
jale omaseks saanud tsüülsalpeeter tsüüliga
kaubavahetuse puuduse tagajärjel, avanes
tänavu võimalus ka tsüülsalpeetri väheseks
impordiks. Viimase sissevedu on võimalik
vaid $\frac{1}{4}$ lubisalpeetri sisseveost. Täisväetis
nitrofoska on turul eelmisest aastast lahku-
mineva koosseisuga. Praegune koostis on
18% kaalit, 14% lämmastikku ja 14% vos-
vorhapendit — seega on kaalisaldus 3%

madalam l. a. tasemest, kuna lämmastiku-
ja vosvorhapendikogus ületab mulluse tase-
me 2%.

Kuna väetisainete impordist langeb ETK
arvele ümmarguselt 80%, on viimase hinnad
mööduandvad kogu väetisainekaubandusel.
Praegused hinnad ETK-as väikemüügi alu-
sel on toodud üksikute väetiste kohta all-
pool, kusjuures vastavad hinnad on arves-
tatud kr koti (100 kg) kohta Tallinnas, ku-
na väljaspool Tallinnat tõuseb hind vasta-
valt veoraha ulatuses.

Vosvorväetised: superfosfaat —
vene 4.95, hollandi 5.35 ja inglise 5.60. Vör-
reldes möödunud kevadega on praegune hind
kõrgem vene päritoluga superfosfaadil 10 s
ehk 2% ja hollandi omal 15 s ehk 3%. Eesti
vosvoriidi hind ületab l. a. oma 5 s ehk 1%
ja tõuseb 3.40 kr-lt kt. kohta. Sõltuvalt
superfosfaadi- ja vosvoriidihinna tõusust on
kallinenud ka vastavalt segafosfaat ja prae-
gune hind — 4.45 kr ületab l. a. hinna 10 s
ehk 2%.

Kaaliväetisist on kaalisoolahind eelmise
aasta tasemel, s. o. 10.80 kr kt.

L ä m m a s t i k v ä e t i s e d : lubisalpeeter
14.25, tsüülsalpeeter 14.85, väävelhapuammoo-
nium 14.50, lubiammoonsalpeeter 16.50, nit-
rofoska (uus koostis) 24.35.

Väetisainete turu ja sissevedu on korral-
datud meil l. II 37. a. kehtimahakanud väe-
tiste valmistamise, sisseveo ja müügi kont-
rolli määrusega (RT nr. 4, 1937). Seile mää-
ruse alusel on kodumaal valmistatud väeti-
sist lubatud müügiiks järgmised miinimum-
nõudele vastavad väetised: 1) eesti vosvoriit
 P_2O_5 sisaldusega vähemalt 25%; 2) segafosfaat
üldise vosvorhapendi sisaldusega vähemalt
21%, milles vees lahuvat vähemalt 8%. 3) Kondijahu — üldise vosvorhapendi
sisaldus vähemalt 23% ja rasvasisaldus mite
üle 2,5%. 4) Lubjalkivi jahu peab sisalda-
ma söehapupulpa ($CaCO_3$) vähemalt 90% ja
vett mitte üle 2%. 5) Põletatud lubi väeti-
sena — siin kaltsiumoksiidi (CaO) sisaldus
ei tohi langeda alla 80% ja veesisaldus
ületada 15%. 6) Kips — peab sisaldama

kaltsiumoksiid (CaO) ja vääveloksiid kokku vähemalt 70% ja vett mitte üle 20%.

Välismaal valmistatud väetisist on sisseveol ja müügiks siseturul lubatud järgmised väetised:

Lämmastikväetised: 1) tšiiilisalpeeter — üldise lämmastikusisaldusega vähemalt 15,5%. 2) Ammoonisulfaat (väävelhapuammoonium) N sisaldusega vähemalt 20,5%. 3) Lubisalpeeter N sisaldusega vähemalt 15,3%. 4) Lubiammoonisulfaat N sisaldusega vähemalt 20,5%.

Vosvorväetised: 1) Superfosfaat. Sidrunihappes lahuvate vosvorhapendi sisaldus vä-

hemalt 18% ja vees lahuvad vähemalt 17%. 2) Pretsipitaat-fosforhapendi sisaldusega vähemalt 38% ja 3) toomasjahu vosvorhapendi sisaldusega vähemalt 15,5%.

Kaaliväetised: 1) kaalksool (K_2O — 40%) 2) kainiit (K_2O — 13%) ja 3) kaaliumsulfaat (K_2O — 48%).

Segaväetisist on lubatud importida nitrofoskat, milles sidrunihappes lahuvate vosvorhapendi ning vees lahuvate kaali ja üldise lämmastiku sisaldus ei tohi langeda alla 40%.

Kõik sisseveetavad väetisained alluvad Põllutööstusministeeriumi otsesele kontrollile, millega on kindlustatud tarvitajale pakendil märgitud kindlakvaliteedilise väetise saamine.

HOBUSEKASVATUS. — HORSE BREEDING.

1936. a. oli hobuste üldarv Eestis 215 910, seega 1900 hobust vähem kui 1935. a. Hobuste üldarvu langus 1936. a. toimus vanahobuste arvel, kuna noorhobuste kasvatuses ei ole märgata langustendentsi. Uudismaade ülesharimisaktiivse seosesoleva talundite haritava maa pindala tõus nõuab mitte ainult teatava määrani hobuste arvu suurendamist, vaid ka paremate, jõulisemate hobuste soetamist. Seepärast, vaatamata sugutäkkude arvu suurenemisele, ei ole paarituste arvu keskmine 1936. a. langenud, vaid tõusnud, osutades ka üksiku sugutäku kasutamise intensiivsuse tõusu. Sugutäkkude paarituste arvu keskmine oli: 1934. a. 34,3; 1935. a. — 40,7; 1936. a. esialgsete kokkuvõtete järgi 42,4 paaritust ühe sugutäku kohta.

Kuni 14. I 1937. a. oli Põllutööstusministeeriumil andmeid 431 sugutäku kohta, millede kohaselt oli sugutäkkudel paaritusi tõugude järgi:

Tõug	Täkkude arv	Paarituste arv
Eesti	48	1 620
Tori	278	10 831
Ardenni	89	5 279
Ratsatüübilised	11	474
Traaviid	5	78
Kokku:	431	18 282

Kuna puuduvad veel andmed umbes 20% sugutäkkude kohta, tõuseb kõigilt sugutäkkude pidajalt andmete saamiseks paarituste üldarv veel tunduvalt.

Sugutäkkude nimekirjas oli sugutäkke:

Tõug	Sugutäkkude arv	
	1936. a.	1937. a.
Eesti	56	53
Tori	345	323
Ardenni	110	107
Ratsatüübilised	15	13
Traaviid	18	14
Kokku:	544	510

Sugutäkkude üldarvust oli riigisugutäkkude tagavaratäkke 140. Riigisugutäkkude tagavara täiendamiseks saadi Riiklikult Hobusekasvanduselt 4 eesti, 8 tori ja 6 ardenni tõugu sugutäkk. Rootsi osteti 1 ardenni tõugu täkk ja 4 täkkvälgu.

Hobuste väljavedu Eestist oli 1936. a. väiksem kui eelmisel aastal. Väljaveo vähenemist põhjustas hobuste hindade tõus, mistõttu välisostjad hakkasid otsima soodsamaid turge teisist riikidest, peamiselt Leedust. 1936. a. viidi Eestist hobuseid:

Soome	475
Rootsi	89
Läti	14
Saksa	1
Kokku:	579 hobust.

Väljaviidud hobuseist oli rõhuv enamuse tööhobuseid. Peale tööhobuste viidi Soome 43 ratsahobust, Rootsi 2 ja Läti 3 traaviit.

Väljaviidud tööhobuste eest maksti 300—800 kr., keskmiselt 470 kr., Soome viidud ratsahobuste eest 450—650 kr., keskmiselt

545 kr. ning Rootsi ja Läti väljaviidud traavilite eest 1700—4000 kr., keskmiselt 2180 krooni.

1936. a. seadusandlusest tuleks nimetada „Hobuserautamise korraldamise seaduse“ väljaandmist, mis hakkas kehtima 1. I 1937.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

KALAKAUBANDUS JA SISEMAATARVITUS 1936. A. FISH TRADE AND DOMESTIC CONSUMPTION IN 1936.

Kalanduse alal oli m. a. parem eelmisest, kuna omatoodang osutus suuremaks eelmisest aastast, samuti paranes ka kalakaubandusbilanss meie kasuks, olgugi väga tagasihoidlikult. Oma maa kalatoodang kalanduskorrespondentide andmel suurenes eelmise aasta 184 000 kv-lt 207 000 kv-le, s. o. 12%. Kalatoodangu suurenedes jäid hinnad aga püsima enamvähem eelmise aasta tasemele, või mõnede kalaliikide juures näitasid isegi märgatavat tõusu. Sõltuvalt nimetatud asjaolust näitas kalurite majandusolukord paranemist. Kalatoodangu väärtus tõusis eelmise aasta 3 100 000 kr-lt 1936. a. 3 720 000 kr-le, s. o. 20%. Kalandustoodangu väärtuses on arvestatud ka heeringatoodang, kuna hülgepiügitoodangu väärtus on arvestamata. Kuigi kalandustoodang suurenes, ei olnud võimalik suurendada väljaveokogust, kuna kalakauba väljavedu on seotud mitmesuguste takistustega, nagu sisseveokontingendid, tollid, keelud ja muud.

Kalakauba väljavedu näitas m. a. kaalu järgi väikest tagasiminekut, langedes eelmise aasta 1 642 000 kg-lt 1 593 000 kg-le, s. o. 3%. Väärtuse järgi näitas aga kalakaubandus väljaveo osas tõusu, tõustes eelmise aasta 810 000 kr-lt 1 111 000 kr-le, s. o. 37%. Kalakauba väljaveos tähtsamat osa etendas, nagu varemgi aastailgi, värskekala väljavedu. Värsket kala veeti välja üle 1 517 000 kg ja selle väärtus tõusis üle 1 040 000 kr.

Väljaveetud värskekalast etendavad tähtsamat osa angerjad, kohad ja haugid. Angerjaid veeti m. a. välja 313 000 kg eelmise aasta 229 000 kg vastu, s. o. ümmarguselt 37% rohkem kui aasta varem. Tähtsam kui väljaveokoguse suurenemine oli väljaveo väärtuse suurenemine. Väljaveetud angerjate väärtust arvestati üle 431 000 kr, kuna

eelmisel ainult 242 000 kr, seega suurenes angerjate ekspordist saadud välisvaluutakogum 78%. Kohaekspordist näitas kaalult tagasiminekut, langedes eelmise aasta 494 000 kg 476 000 kg-le, s. o. ligi 4% vähem; kuid väljaveetud koha väärtus paremate hindade tõttu suurenes eelmise aasta 226 000 kr-lt 322 000 kr-le, s. o. 42%.

Kalakaupade väljaveoväärtuse järgi kuulus esikoht angerjaile, kuid väljaveokoguse järgi kohale, kuna koha veeti välja rohkem kui ühtki teist kalaliiki üksikult. Väljaveetud kalakaubakoguse järgi omab teise koha haugide väljavedu. Hauge veeti välja m. a. 329 000 kg. Aasta varem oli haugide väljavedu pisut suuremgi, s. o. ligi 348 000 kg, seega jäi haugide väljavedu m. a. koguselt ligi 5% väiksemaks. Eksportkala paremate hindade tõttu tõusis aga haugide väljaveo väärtus. Haugide väljaveoväärtus tõusis eelmise aasta 117 000 kr-lt 153 000 kr-le, s. o. ligi 32%. Väljaveoväärtuselt ning -koguselt kuulub järgmine koht latikaile. Latikaid veeti välja 279 000 kg eelmise aasta 225 000 kg vastu, s. o. 9% rohkem. Latikate väljaveo väärtus suurenes eelmise aasta 59 000 kr-lt 78 000 kr-le, s. o. ligi 34%.

Eriti silmapaistvalt suurenes m. a. ahvenate väljavedu. Ahvenaid veeti välja 1935. a. 37 000 kg ja 1936. a. 84 000 kg, s. o. 126% rohkem. Et ka ahvenate hinnad välisturgudel paranesid, suurenes väljaveoväärtus ligi kolm korda võrreldes eelmise aastaga. 1935. a. oli ahvenate väljaveo väärtus 6 600 kr ja 1936. a. 17 800 kr, s. o. 169% suurem. Väljaveetud värskekalast väärib tähelepanu veel lõhe väljavedu, kuid siinjuures ei saa jätta mainimata selle kalaliigi osatähtsuse vähenemist väliskaubanduses. Lõhepiük m. a. äpardus, selle tagajärjel langes ka väljaveetud lõhekogus rohkem kui poole võrra.

Kalakaubandus 1936 a. — Fish Trade in 1936.

	Kaal kg. — Weight in kg.			Väärtus kr. — Value in Kr.		
	1936	1935	+/-%	1936	1935	+/-%
KALAKAUBA VÄLJAVEDU.						
Lõhed, värsked	10 088	26 091	— 59,8	21 878	40 244	— 45,6
Angerjad, värsked	318 022	228 980	+ 38,7	481 992	242 175	+ 78,1
Kohad, värsked	475 999	498 958	— 3,6	321 680	226 290	+ 42,2
Haugid, värsked	329 152	347 517	— 5,8	153 390	116 627	+ 31,5
Siid, värsked	988	1 703	— 42,1	358	588	— 37,0
Latikad, värsked	279 219	255 389	+ 9,3	78 343	58 879	+ 33,5
Lutsud, värsked	3 041	2 245	+ 35,5	787	526	+ 45,8
Forellid, värsked	6 244	6 140	+ 1,7	11 376	8 021	+ 41,8
Ahvenad, värsked	84 063	37 229	+125,3	17 830	6 624	+169,2
Tursad, värsked	14 429	24 086	— 40,0	2 685	3 602	— 25,5
Räimed, värsked	25	—	—	4	—	—
Värsked kalad, ern.	950	1 159	— 18,0	455	250	+ 82,0
Tindid, soolatud, suits., kuivat.	7 830	35 077	— 77,7	2 537	8 901	+ 71,5
Angerjad, suitsutatud	—	10	—	—	12	—
Kilud, räimed, suitsutatud	60	160	— 62,5	20	101	— 80,2
Siid, suitsutatud	4	28	— 85,7	3	14	— 78,6
Suitsutatud kala, ern.	—	30	—	—	7	—
Kuivatatud kala, ern.	—	288	—	—	300	—
Heeringad, soolatud	500	108 511	— 99,5	103	31 654	— 99,7
Silgud, soolatud	66	—	—	20	—	—
Kilukonservid	18 856	22 291	— 17,7	13 904	16 683	— 16,6
Sproti-konservid	35 262	39 697	— 11,2	33 939	36 800	— 7,6
Silmud, marineeritud	1 017	2 307	— 55,9	1 210	1 923	— 37,1
Kalakonservid, ern.	1 598	2 126	— 24,8	2 151	2 571	— 16,3
Kalamari	602	1 348	— 55,2	624	1 188	— 47,5
Vähid (elus)	10 871	6 754	+ 61,0	16 684	6 350	+162,7
Kokku	1 593 386	1 642 082	— 3,0	1 111 403	810 090	+ 37,3
KALAKAUBA SISSEVEDU.						
Lõhed, värsked	180	600	— 70,0	232	745	— 68,9
Kohad, värsked	—	151	—	—	65	—
Kilud, värsked	33 747	—	—	7 990	—	—
Heeringad, suitsutatud	45	62	— 27,4	37	40	— 7,5
Heeringad, soolatud	4 387 560	3 910 026	+ 12,2	826 800	654 074	+ 26,4
Heeringad, soolatud tünnides br.	4 374	178 065	— 97,5	1 020	15 220	— 93,3
Kalad soolatud, ern.	29	—	—	36	—	—
Silgud, soolatud	1 248 143	826 069	+ 51,1	103 795	54 881	+ 89,1
Sardiinid õlis	2 560	1 676	+ 52,7	8 149	6 040	+ 34,9
Kalad, marineeritud	1	—	—	4	—	—
Vähid, konservitud	10	—	—	40	—	—
Kalamari (sõõgiks)	8	10	— 20,0	118	85	+ 32,9
Eluskalad	38	—	—	101	—	—
Kokku	5 676 695	4 916 659	+ 15,5	948 317	731 150	+ 29,7

Lõhet veeti 1935. a. välja 25 000 kg, 1936. a. ainult 10 000 kg, s. o. 60% vähem. Peagu sama suur tagasimineku oli ka väljaveoväärtuses. 1935. a. veeti välja lõhet 40 000 kr väärtuses ja 1936. a. ainult 22 000 kr väärtuses, s. o. 46% vähem. Muude värskekala liikide väljavedu oli väiksema tähtsusega väärtuselt kui ka koguselt.

Soolatud, suitsutatud ja muul viisil konservitud kala väljavedu tegi m. a. vähjalkäiku. Nimetamist väärrib sprottide ja kilukonservide väljavedu, olgugi et ka nende väljaveos ilmnes tagasimineku. Sprottide väljaveokogus vähenes eelmise aasta 40 000 kg-lt 35 000 kg-le, s. o. 11% ja väljaveoväärtus vähenes 36 800 kr-lt 34 000 kr-le, s. o. 8%. Kilukonservide väljavedu langes 22 000 kg-lt 18 000 kg-le, s. o. 18% ja nende väljaveo

väärtus vähenes eelmise aasta 17 000 kr-lt 14 000 kr-le, s. o. 17%.

Vähjaeksport näitas tõusu. Vähki eksportiti 1935. a. 6 700 kg ja 1936. a. 10 900 kg, s. o. 61% rohkem ja nende väljaveo väärtus tõusis eelmise aasta 6 000 kr-lt 17 000 kr-le, s. o. 163%.

Kalakauba sissevedu näitas tõusu kaalult kui ka väärtuselt. Kalakauba veeti sisse kokku ligi 5 676 700 kg eelmise aasta 4 916 700 kg vastu. Sisseveetud kalakaubaväärtus tõusis m. a. 948 000 kr eelmise aasta 731 000 kr. vastu. Kalakauba sisseveos etendab tähtsamat osa soolatud kala sissevedu, mis koosneb peamiselt heeringaist. Soolatud, kuivatatud ja suitsutatud kala veeti sisse m. a. 5 640 000 kg eelmise aasta 4 914 000 kg vastu. Sama kalakauba-

liigi sisseveo väärtus tõusis eelmise aasta 724 000 kr-lt 931 700 kr-le. Muude kalakaubaliikide sissevedu oli eelmisega võrreldes väike.

Vaadeldes meie kalakaupade väljavedu riikide järgi selgub, et meie kalakauba suurimaks ostjaks on Rootsi. M. a. veeti Rootsi kalakaupa 456 tn 290 000 kr väärtuses. Poola ja Danzigi veeti meie kala 264 tn 114 000 kr väärtuses, Saksa — 116 tn 133 000 kr väärtuses. Meie kalakaupade märkimisväärsete tarvitajatena võiks nimetada veel Soomet ja Prantsust. Soome veeti meie kalakaupa 285 tn 79 000 kr väärtuses ja Prantsusse 65 tn 40 000 kr väärtuses.

Arvestades oma kalatoodangut, arvates

sellele juurde sissevedu ja maha väljavedu, saame ligikaudselt sisemaise kalatarvituse, sest sisemaiste väiksemate veekogude toodangut ei ole arvestatud, samuti riknenud kalakaupu, mis pahatihti juhtub väiksemate kogustega püügi-suurhooaegadel. Oma maa kalatoodang oli m. a. 206 949 kv, sissevedu 56 767 kv ja väljavedu 15 934 kv, seega jäi sisemaiseks tarvituseks 247 782 kv eelmise aasta 216 696 kv vastu, s. o. 14% rohkem. Ositades sisemaiseks tarvituseks jäänud kalakogust elanike arvuga selgub, et keskmiselt elaniku kohta jäi kalakaupa tarvitamiseks 21,9 kg, aasta varem 19,2 kg, seega oli kalatarvitus elaniku kohta 14% suurem kui aasta varem.

METALLIDE SISSEVEDU. — IMPORT OF METALS.

Metalle veeti sisse 1936. a. enam kui ühelgi teisel aastal. Kuigi nende sissevedu oli rekordne juba 1935. a., muutus see 1936. a. veelgi elavamaks.

Peagu kõikide olulisemate metallide sissevedu näitas võrreldes 1935. a-ga tõusu, arvatud välja inglistina ja tsink, millele import tõmbus tagasi.

Metallide sissevedu 1935-36. a.

Import of Metals 1935-36.

	ton.		1000 kr.	
	1935 a.	1936 a.	1935 a.	1936 a.
Üldse	48 874	37 031	7 705	6 358
sellest:				
raud ja teras	41 195	33 095	6 278	5 131
malm	5 808	3 551	343	208
vanamalm	223	—	10	—
vask	535	486	568	440
tina	244	198	89	60
inglistina	30	40	107	167
tsink	125	128	49	45
alumiinium	127	128	186	170

Raua ja terase sissevedu suurenes 8,1 tuh. tn (24,5%) ja malmi sissevedu 2,3 tuh. tn. (63,6%). Peale selle imporditi 1936. a. vanamalmi 223 tn, kuna selle sissevedu 1935. a. ei olnud. Ka ferromangaani, ferrosilitsiumi ja ferrokroomi sissevedu kasvas 0,1 tn-lt 1935. a. 11 tn-le 1936. a. Vaseimport suurenes 99 tn (22,7%) ja tina sissevedu 46 tn (23,2%) võrra, kuna inglistina- ja tsingiimport näitas tagasiminekut — esimene 10 tn (25,0%) ja teine 3 tn (2,3%).

Metallide sissevedu suurenes võrreldes 1935. a. koguselt 11 tuh. tn (28,5%) ja väärtuselt 1,4 milj. kr (21,3%). Väärtuse suhteliselt väiksem tõus oli tingitud peamiselt muutunud koostise tõttu, kuna hinnalt odavamate ja osatähtsusest olulisemate metallide, nagu malmi jne., sissevedu tõusis suhteliselt enam.

Rauda ja terast imporditi 1936. a. lattu- vits- ja sordirauana ning -terasena 29 tuh. tn (71,6%), lehtirauana ja -terasena 8 tuh. tn (20,5%), raud- ja terasrööbastena 3 tuh. tn (6,4%), raud- ja terastraadina 0,5 tuh. tn (1,3%) ning muul kujul, nagu tükkidena, kangidena, pulbrina jne. 0,7 tuh. tn (0,2%). Nimetatud liikidest suurenes võrreldes 1935. a. latt-, vits-, vorm- ja sordiraua ning -terase sissevedu 6,9 tuh. tn (30,4%), lehtiraua ja -terase 0,9 tuh. tn (11,8%) ning raud- ja terasrööbaste sissevedu 0,4 tuh. tn (15,4%), kuna raua ja terase sissevedu traadina, kangidena, tükkidena jne. näitas mõeldukat tagasiminekut. Raua ja terase ost toimus peamiselt Saksast (33,6%) NSVL-st (21,7%) ja Belgiast (18,6%).

1936. a. sisseveetud metallidest kuulub valitsev osatähtsus rauale ja terasele (koguselt 85%) ning malmile (12%), kuna ülejäänud metallide osatähtsus on tunduvalt väiksem.

Malmi osteti välismaalt peamiselt kangidena, kuna valitsev osa sisseveost toimus Saksast (50,2%) ja NSVL-st (47,7%).

Vaske veeti sisse kõige enam traadina — 267 tn (49,9%), järgmiseks lehtedena 130 tn (24,3%), lattide ja vitsadena 74 tn (13,8%), torudena 50 tn (9,3%), kangidena, tükkidena jne. 13 tn (2,4%). Võrreldes 1935. a.-ga kasvavase sissevedu traadina 135 tn (102,3%), lattide ja vitsadena 1 tn (1,4%), kuna vase sissevedu lehtede ja torudena näitas kaha-

nemist — esimene 25 tn (16,1%) ja teine 12 tn (19,3%). Sissevedu toimus peamiselt Rootsist (34,4%) ja Saksast (62,8%).

Tina ja inglistina imporditi peamiselt kangidena. Tina sissevedu toimus suuremjaolt Britist ja Belgiast ning inglistina Britist.

Tsingi ja alumiiniumi sissevedu toimus suuremjaolt kangide ja lehtedena. Tsingi sissevedu toimus peamiselt Belgiast, Britist, Saksast ja Norrast ning alumiiniumiimport Britist, Saksast ja Rootsist.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakonna esind. leidis omal kontrollkäigul, et Tallinnas, Voita 3 asuvas J. Migdal'i kudumistööstuses on loata ülleseadmisel automaatsukakudumismasin, kusjuures osa ettevõtte seadist üldse puudus ja tuleohu vältimiseks üllesetatud „Minimax“ oli tühi. Arvestades neid korratasi tegi Tööstusosakond korralduse lõpetada ettevõttes otsekohe töö ettevõtte seadusliku kordaseadmiseni ja töötamiseks loa saamiseni.

Majandusministeerium andis loa:

● O.-ü. J. Kopf'ile, Tallinnas, ühe kiirpressi, saemasina, tõmbepressi, emaileerimisahju, trükkimispressi ja mõnede väiksemate seadiste ostuks Saksast, koguväärtuses 15 000 kr. Seadis on määratud o.-ü. kuuluva töökoja täiendamiseks ja ajakohastamiseks.

● Jööri-Kõnnu masinatarvitajate-ühisusele, Saaremaal, ühe 88 hj mootori ostuks Inglisest 13 000 kr väärtuses. Mootor on määratud seemnevälja puhastamis- ja sortimisjaama sisseseadmiseks ja teravilja-, kondi- ja heinte jahvatamisveski jõujaama täiendamiseks.

● Šokolaaditehas „Kave'le“ — K. ja K. Vellner, Tallinnas, biskviidi valmistamisseadise sisseveeloa kehtivustähtaaja pikendamiseks 6 kuu võrra, sest tehase ümberpaigutamine nõuab ettevõtjailt veel aega.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● M. Schames'ile, Valgas, Tartu 12 kunstvillatööstuse täiendamiseks, kusjuures töötamine ettevõttes suvekuul on

keelatud. Ettevõttes leiab tööd 25 töölit. Sorditakse, puhastatakse ja kuivatatakse kaltse, eraldades neist villakiu nn. „kunstvillana“.

● J. Neeser ja A. Mugur'ile, Tallinnas, Pärnu 131 villa- ja vatitööstuse ehitamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 62 hj. Kraasitakse ja kedratatakse lamba- ja puuvilla lõngaks ja vatiks.

● Ühisusele „Lõuna Eesti Eksporttapa-
majad, Tartus, Teguri 62 sisseseatud vortitööstuses Iha- ja pirukataignamasina üllesseadmiseks.

● V. Subkov'ile, Tartus, Tähe 72 mehaanilise puutööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölit. Jõuandjaks 5,5 hj elektrimootor. Valmistatakse igasugu ehitiste osi, nagu uksti, aknaid, treppe jms.

● V. Ruiso'le, Tallinnas, Tobiase 10 asuva metallitööstuse ümberkorraldamiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölit. Jõuandjaks 2 hj elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid metalltooteid ja tehakse parandustöid.

● H. Saarik'ule, Tartus, Aleksandri 111-a jalgratta- ja osade töökoja „Niagara“ sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 24 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 6 hj. Valmistatakse jalgrattaid ja nende osi.

● M. Klemmer'ile, Tallinnas, Hollandi 26 sisseseatud elektromehaanikatöökojas „Helios“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 16 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5 hj. Valmistatakse vee-

mõõtjaid, õlikiiteseadiseid, elektrimõõte- ja — kontrollaparaate jms.

● Prov. M. Haakaja pärijad Tartus, Aleksandri 46 asuva seebivabriku laiendamiseks ja sisseseadmiseks.

● J. Schein'ile, Antsla alevis, Võrumaal, sisseseatud sae- ja jahuveskis töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 25 töölit. Jõuandjaks 75 hj. lokomobiil. Jahvatatakse teravilja ja valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali.

● H. Uusberg'ile, Taagepera vallas, Valgamaal, sisseseatud saeveskis töötada kuni 1. III 38. Ettevõttes leiab tööd 6 töölit. Jõuandjaks 10 hj. lokomobiil. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali.

● T. Muru ja Ko., Tallinnas, Siimoni 1 sisseseatud tünni- ja vaadivabrikus „Eestöünn“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 25 töölit. Jõuandjaks 28 hj. lokomobiil ja 16 hj. elektridünamo. Valmistatakse igasugu vaate ja tünne.

● Mööblitööstus A. Suuman ja Ko-le, Tallinnas, Tina 17 mehaanilise puutööstuse sisseseadmiseks ja ajutiseks töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 4 hj. Valmistatakse igasugu mööblit ja ehitiste osi.

● I. Stark'ile, Tallinnas, Suur Karja 4 rätsepätöökoha sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 30 töölit. Valmistatakse igasugu rõivastuseesemeid.

● T.-ü. Bakeliiditööstus N. Heidelberg ja Ko-le, Tallinnas, Soo 2-a bakeliiditööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 15 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 3 hj. Valmistatakse kunstvaigust, bakeliidist ja muist kunstaineist peekreid, toose, korke, nõpe, elektriseadiste osi, toalet-artikleid jne.

● O.-ü. „Viru“ katkestas 20. II k. a. külmade ilmade tõttu töö tärkliis- ja siirupivabrikus, mis asub Kadriinas, Virumaal.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

M. n. paranes võihind välisturul. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 102—104 š cwt e. n. 98—100 š vastu. Vastavalt hindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahelkordade kujunemisele üksikute turude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 142 š kg, mis on eelmisest noteeringust 10 š kõrgem. Turutendents kindel.

Võituruseisundi kujunemine viimaseil kuul on toimunud ebakorrapäraselt, mistõttu hindade kujunemise põhjusi kui ka liikumissuunda ja ulatust on raske määrata. Viimane hinnaparanemine näib olevat põhjustatud osaliselt ookeanitaguste maade pakumise vähenemisest, osalt soodustab seda võitarvituse tõus Inglises. Kuna aga aasta esimesel poolel ilmneb hooajaline võihinna langus, näib hinnaliikumine tõususuunas olevat ajutise iseloomuga.

Või sissevedu Inglisse oli veebruaris Uus-Meremaalt ja Austraaliast 789 100 kasti jaanuari 906 800 kasti ja m. a. sama kuu

802 000 kasti vastu. Arvatav või sissevedu märtsis nimetatud maist on 870 000 kasti, l. a. samal kuul 919 000 kasti. Ka aprillis ja mais arvatakse neist maist väljaveo vähenemist, kuigi Uus-Meremaa ekspordib enam kui m. a. Üldiselt näitab aga võitodangu kujunemine ookeanitaguseis mais hooajalist langust.

Euroopa karjamajandusmais olid tingimused piimasaaduste tootmiseks veebruaris soodsad, mistõttu ka või väljaveedu enamikust maist Inglisse oli suurem kui m. a. samal kuul. Sisseveo suurenemise tagajärjel tõusis importvõi tarvitus Inglises k. a. esimese kahe kuu jooksul nädalas üle 9000 tn l. a. sama aja 8700 tn vastu. Oma maa võitodang vähenes, samuti margariinitarvitus.

Või sissevedu Belgiasse oli 1936. a. 72 673 cwt l. a. 118 854 cwt ja 1934. a. 184 201 cwt vastu. Seega vähenes või sissevedu m. a. Belgiasse 39% võrreldes l. a.-ga. Võrreldes 1934. a. sisseveetud kogusega on

langus 61%. Või sisseveo vähenemist põhjustas peamiselt margariinitoodangu suurenemine. Peamiseks Belgia võituru varustajaks on Holland, kelle osatähtsus on üle 60%. Teiste maade osatähtsus on väike. Sisemaise võitootmise arendamiseks ja soodustamiseks tösteti veebruari lõpul margariinihinda Belgias. Margariinihinna tõstmisest saadud sissetulekust makstakse pree-

miad eksportvõile ja -juustule. Seega võib Belgia võiturg tulevikus kitseteneda veelgi.

K. a. veebruaris eksporditi meie võid 630 tn l. a. sama kuu 385 tn vastu, suurenemine 64%. Väljaveetud võikogusest läks Inglisse 307 tn, Saksa 308 tn ja Šveitsi 15 tn. M. a. veebruaris eksporditi Inglisse 235 tn ja Saksa 133 tn.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul Inglises püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi hind noteeriti Londonis kuues nädal 80 š tsntn. Kaubandusringkonnis püsib arvamus, et pühade lähenemisega peekonihinnad pisut kõvenevad.

Kuigi hind Inglises jäi muutusetu, tuli alandada peekonsigade noteeringut 2 s kg. Seda põhjustas nädalatoodangu tõus 200 sea

võrra. M. n. tapeti eksporttapamajades 1548 siga 1334 sea vastu eelmisel nädalal ehk 2415 sea vastu 1936. a. vastaval nädalal.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60—72 kg	90	85	79		Sise-
55,5—59 "	85	81	75		turu-
72,5—75 "	85	81	75		hinnad
75,5—80 "	81	77	74		

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste pakkumine m. n. keskmine. Turustati 513 veist, s. o. pakkumine suurenes vaid 45 veise võrra eelmise nädala vastu. Nõudmine suurenes aga tunduvalt, mistõttu kõvenesid ka hinnad. Suurmüügil maksus veiseliha:

Suured pullid nuumatud 55—58 s ja keskmised 53—55 s kg. Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 32—35 s kg.

Väiksemad pullid rammusad 50—53 s, keskmised 47—50 s ja lahjad 40—45 s kg. Elusalt maksusid väiksemad pullid vastavalt eeltoodud sortidele 27—30—32 s kg.

Lehma- ja härjaliha nuumatuil 57—62 s, keskmisel 45—48 s ja lahjadel 36—40 s kg. Eluskaalu alusel turustati lehma vastavalt 18—26—36 s kg.

Mullikalaha maksus sama hinda, mis väiksemate pullide oma.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud lihakilole hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde pullidel 8—11 s ja lehmadel 10—12 s.

Vasikate pakkumine suur ja püsib viimased nädalad tihtlane 1400—1500 (m. n. 1444) vasikat. Hinnad püsivad. Suured nuumatud vasikad maksuvad tapetult ühes nahaga 70—75 s., keskmised 60—65 s ja lah-

jad ning noored 45—55 s. kg. Elusvasikad maksusid 38—45—48 s kg.

Lammaste pakkumine väike. Nõudmine tapetud lammastele keskmine ning eluslammastele suur. Siseturul tendents pü-

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a. 1. I kuni 7. III	1936. a. 1. I kuni 8. III.	1935. a. 1. I kuni 10. III
	1. III 7. III 1937	22. II 28. II 1937			
VÕI (tonni) Butter (tons)	2,6	291,0	1387,9	1050,3	1072,8
Sellest:					
Saksa	—	135,3	557,5	473,3	409,9
Inglisse . . .	2,6	155,7	630,3	509,6	584,7
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	—	—	—	44,6	—
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	—	—	—
Saksa	—	—	—	43,6	—
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	64,5	17,9	402,3	418,3	378,4
LINA (tonni) Flax (tons)	34,2	403,3	2152,6	2354,2	1715,6
Sellest:					
Inglisse . . .	10,1	50,9	783,2	1339,1	1531,3
Belgiasse . .	—	30,0	110,2	20,6	70,3
Soome	14,0	98,7	112,3	244,0	11,2
Saksa	—	10,1	622,5	90,8	10,7
Prantsusse .	10,1	213,6	474,9	587,9	10,3

siv. Välisturu noteering kõvenes 5 s. liha kg-lt.

Nii maksusid tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta siseturul: rammusad 70—75 s, keskmised 60—65 s ja lahjad 60—63 s kg. Eluslambad maksusid tavaliselt 40 s kg.

Eksportitava värske lambaliha hinnaks Tallinna tapamajades noteeriti headuse järgi 95—100 s kg. Eluskaaluhinnaks franko saatejaam 45—47 s kg. Eksportida võib 6.III—13.III, s. o. 4000 kg. Stokholmist saadud andmeil maksus värske lambaliha 135 ööri kg.

Sigade pakkumine alla keskmist. Turustati vaid 727 siga. Nõudmine hea. Ten-

dents püsis. Tapetud sead maksusid sordi järgi: noored 85—87 s., peekonkaalulised 84—86 s, lihasead 84—86 s ja rasvasead 82—85 s kg. Elussead maksusid 63—64 s kg.

Hinnad teiste linnade turgudel (s kg).

	Sealiha	Veisaliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu	85—100	45—55	45—55	60—65
Pärnu	90—115	45—65	48—48	65—70
Viljandi . . .	85—110	40—60	50—55	60—65
Valga	80—110	45—50	35—45	60—65

Nahkade hinnad: Veisena had toorelt 75 s kg. Vasikanahad 5.75—6.10 kr tk ning kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind 1.75—1.80 kr tk. Lambanahad 2—4 kr tk, sõltuvalt villast. Hobusena had 12—15 kr tk.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 8. märtsil s. a. Tallinna kohta järgmised piimahinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11—12 senti ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 senti ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Tendents püsis.

Juba mõnda aega maksis osa piimakauplusi piimatootjatele II valiku piimast 10 senti liiter. Nüüd on see hind kujunenud peagu üldiseks. Ainult üksikud paremas rajoonis asuvad kauplused maksavad veel 11 senti liitrist. Möödunud aastal samal ajal maksus Tallinnas II valiku rööskpiim ka 10 senti liiter. Seega vaatamata, et või on tänava tunduvalt kõrgemas hinnas kui möödunud aastal, on piimahind endine. Kui võtta arvesse, et neis rajoonides, kust piima Tallinna tuuakse, oli m. suvel põud ja loomasöödavili ikaldus suurel määral ja nüüd ol-

lakse sunnitud loomadele ostma riigijõusööta, mis on tunduvalt kallim kui möödunud aastal, siis on selge, et talupidaja, kes piima linnas turustab, saab tänava tunduvalt vähem raha kui m. a.

Esimesejärgu toitainete, nagu leib, liha jne. hinnad on tänava kõrgemad kui möödunud aastal. Piim on tänava aga samas hinnas kui möödunud aastal, mis tunduvalt peaks soodustama ja suurendama piimatarvitamist linnades.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	15—17	—	14	11—13
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	14	11½—12	—	9—10
Pärnu	17	13	—	12
Viljandi	—	—	14	11
Rakvere	14	—	—	10
Valga	14	—	—	9—10
Võru	—	—	—	9—10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljaturg oli viimaseil nädalail kõikuv. Ühe nädala hindade tõus muutus teisel nädalal samaulatuslikuks nõrgenemiseks.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljaturgudel järgmised hinnad kr. kv. kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 15.48 (15.39), Winnipeg 15.36 (15.05), Hamburg 17.06 (16.93).

Nisu: Chicago 18.14 (17.86), Winnipeg

17.34 (16.92), Hamburg 20.79 (20.65), Liverpool 17.23.

Mais: Chicago 15.30 (15.13).

Söödaviljahinnad Hamburgi noteeringul väikeste kõikumistega jäid eelmise nädala tasemele.

Kuigi praeguste orasteseisu hinnangul põhinevad saagi eelarvutused ühendriiges ületavad tunduvalt eelmise kui ka viie vii-

mase aasta keskmise ja tõusevad 620 milj. buš. (1935. a. 525 milj. ja 1930—34. a. 618 milj. buš.), arvatakse kaubandus-ringkonnis, et toodud asjaoludel ei ole mai algumi suuremat mõju maailmaturuhindade kujunemisele ja praegukehtivad hinnad peaksid püsima väikeste kõikumistega käesoleva kuu kui ka aprilli vältel.

Väikemüügihinnad siseturul s kg:

	Tartu	Viljandi	Pärnu	Valga	Rakvere
rukis	14,5	13,5	—	15	14
nisu	24	21	—	24	23
oder	15,5	15	17	17	16
kaer	14	12	14,5	15	13,5
rukkijahu	15,5	16,5	17	16,5	15,5
sepijahu	28	30	30	30	28

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 5. III k. a. Tallinna Börsikomitee ruumes noteeriti lina kokkuostuhinnad franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel s kg:

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
R	129	127
HD	120	118
D	111	109
OD	102	100
LOD	98	91
H	84	82
takk I		92
" II		82
" III		72
ehitustakk		17

Tendents: vaikne.

Linakokkuostuhinnad väljaspool Petseri- ja Võrumaad 5. III 37 jäid samale tasemele, nagu noteeriti nädal varem. Kuid taku- ja petseri ning võru lina kokkuostuhinnad no-

teeriti 5. III 37 igalt sordilt 1 s madalamalt võrreldes eelmise reedega.

Kokkuostuhindade noteeringu säärane langus on tingitud samaaegselt vene ja eesti linahindade nõrgenemisest välisturgudel. Praegu arvatakse, et langus jääb varsti seisma, sest müümata linatagavarad NSVL-us ja Balti riiges on lõppemas. Sellest arvamusest tingitult maksid kaupmehed Petseri laadal 1. III 37 talupidajatele lina eest R sordi alusel veel 128—131 s kg, s. t. eelmisel nädalal olnud hindu. Samal Petseri laadal osteti talupidajailt kokku umbes 30 000 kg lina. Arvatakse, et Petserimaal on 1936. a. lina kogusaagist talupidajate käes veel ca 20%. Ka mujal Eestis ei võiks see % olla praegu suurem.

1936. a. linakiu kogusaagist eksporditi senini (1. X 36—1. III 37) 3015 tn lina ja ca 740 tn takku, kokku linakiudu 3755 tn. Sama aasta saagist võiks loota ekspordiks veel ca 2000 tn, millisest suurem osa on juba kaupmeeste ladudes.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädalal jätkus maal raudtee jaamades vähesel määral kartulite kokkuost edasi. Tallinna toodud kartulitest saadeti välja 2000 kotti, millest suurem enamus läks Inglise, kuna väiksemal määral saadeti Rootsi.

Veebruaris kartulite väljavedu jäi küll väiksemaks läinud aasta kartulite väljaveost samal kuul, kuid käesoleva aasta esimese kahe kuu jooksul väljaveetud kartulite kogus — 31 600 kv — on veidi suurem läinud aasta jaanuari-veebruari väljaveost, kus eksport tõusis 28 900 kv-le.

Aastatel, kui Rootsi kartuleid sisse veab, siis kartulite sissevedu toimub peamiselt Eestist. Rootsi statistilistel andmetel on

neile kartuleid imporditud 1936. a. — 52 639 kv ja 1935. a. 59 650 kv. Meilt on Rootsi saadetud 1936. a. — 51 309 kv ja 1935. a. — 56 846 kv. Seega läinud aastal on peagu kõik sisseveetud kartul Rootsi Eestist toodud, kuna 1935. a. meie sissevedu moodustas ligi 90 prots. nende üldsisseveost.

Piiritusvabrikutes ostetakse praegu kartuleid peamiselt ülenormipiirituse valmistamiseks. Mõned vabrikud on ka juba oma tegevuse lõpetanud. Kuna ülenormipiirituse hind on odavam, siis selleks kokkuostetavatest kartulitest makstakse ka veidi vähem hinda.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koos-

olekul 8. märtsil s. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

Söögikartul: raudteejaamades kr. 2.40—2.60 kv.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturg hakkab muutuma elavmaks. Iga nädal lisandub uusi värsked kaubaartikleid kasvumajust lisaks eelmisele. Nii ilmub m. n. turule värsked rabarber, mille kg-st nõuti 1—2 kr. Kuna hind seisis võrdlemise kõrgel, oli nende ostjaid vähe. Välismaise puuvilja müük on endiselt elav. Senini ei ole importörid veel suutnud rahuldada kõiki kaubaostvõijaid. Kuna pühade-eelne müük muutub veelgi elavamaks, et ole karta apelsinide lattu jäämist, nagu m. a. kevadel. Importörid on siiski ettevaatlikud uue kauba tellimisel,

Tööstuskartul: piiritusvabrikutes kr. 1.70—2,30 kv.

Tendents: hinnad püsivad, kuid ostjad ta-gasihoidlikud.

kuna arvatakse, et kevade poole neid tuuakse sisse nii palju, et nende realiseerimine muutub raskeks.

Tallinna turul maksti jämitügil:

porgandist	10—15 s kg
kaalikast	10—12 " "
värsk. kapsast	25—30 " "
hapust kapsast	20—25 " "
müerõikast	200—250 " "
sibulast	35—40 " "
murulaugust	5 " kimp
petersellist	5 " "
apelsinidest	10—20 " tk.
sidrunidest	7—9 " "

KALATURG. — FISH MARKET.

L. n. paranes saarte rannikvetes haugi-saak ja ka Peipsi-Pihkva järves kujunes koha-, ahvena- ja latikasaaq rahuldavaks, kuna Pärnu lahe kohatoodang arenes nõrgalt, mistõttu suurenes latika ja haugi väljavedu, koha väljavedu aga vähenes. Ahvenad paigutati peamiselt siseturule.

Nädala kestel eksporditi värsket kala 24 700 kg, sellest koha 15 800 kg, haugi 5200 kg, latikat 3600 kg ja ahvenat 100 kg.

Koha läks Rootsi 9100 kg, Saksa 2600 kg, Austriasse 2400 kg, Šveitsi 900 kg, Tšehhoslovakkiasse 600 kg, Soome ja Peola 200 kg.

Väljaveoks esines koha Peipsi-Pihkva järve kui ka Pärnu lahe toodangus, milles oli osa külmunud koha eelmiste nädalate saakidest.

Välismaal on meie koha järele elav nõudmine. Kesk-Euroopa tarvitab peamiselt suuremat I valiku koha, millist annab praegusel ajal Peipsi järv, kuna Rootsi läheb enamikus Pärnu lahe II valiku koha.

Rootsis on kohahinnal kõvenemistendents. Pärnu lähel maksti kohast 60 s kg, Peipsil 70—90 s kg.

Haugi eksporditi Inglisse 2300 kg, Rootsi 1500 kg, Soome 1200 kg, Šveitsi 200 kg. Latikat ja ahvenat eksporditi Soome.

Kuigi siseturul on värsket kala müügil rohkemsti, mõjustas välismaal suurenenud

nõudmine meie paremate kalasortide müügihinnu. Nii küsiti I valiku kohast juba 120—150 kg, samuti tõusid latika- ja ahvena-hinnad.

Nädala algul toodi müügile räimenoota sattunud lõhekalasid ja nõuti 400—450 s kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad 6. II 1937 s kg.

	Tallinn	Tartu	Narva
Koha I valik	120—150	—	—
" II "	80—110	100—110	80—100
Haug	40—60	40—50	45—55
Latikas	45—60	25—60	80—50
Siig	70—140	80—100	80
Ahven, mere	45—60	—	—
Ahven, (Peipsi)	20—40	18—40	25—45
Luis	50	35	35—40
Kiisk	—	15	—
Merelint	90	—	—
Räim	27—30	35	40
Tursk	28—40	—	—

Soolakala, eriti aga soolasilgu ja soolaturasa, järele nõudmine elav. Mõne hooajakauba vähesuse tõttu on näha hinnas tõusu, nagu piprakilu 75 s kg, soolasiig 80—100 s kg. Teiste kalasortide hinnad püsivad endised: soolasilk 20—30 s kg, soolaturask 25 s kg, soolavimb 50 s kg, kilu soolatud pipraga 3 kg nõus 200 s kg.

Suitsukaladest nõutakse peamiselt suitsusilikku: kümme tk 10 s. Suitsusiig 150—300 s kg, s.-angerjas 250—400 s kg, s.-latikas 150 s kg, s.-lõhi 800—1000 s kg.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

RAUA JA TERASE MAAILMATURU SEISUND. CONDITIONS ON WORLD IRON AND STEEL MARKET.

Vaadeldes omal ajal rahvusvahelise terasekartelli (IREG) ülesandeid ja selle mõju- piirkonna laienemist seoses Inglise ühinemise- ga nimetatud kartelliga, tuli arvestada raua- ja terasehinna tõusu¹⁾. Nimetatud toodete hinnad hakkasid kerkima, eriti intensiivselt m. a., tõustes 10—20%.

Sisseveetavate metallide ja nende toodete kallinemine maailmaturul avaldab tundu- vat mõju meie rahvamajandusele, kuna nende kaupade eest makstavad summad oma- vad väliskaubandusbilansis võrdlemisi silma- paistvat tähtsust. Nii moodustas m. a. üksi raua ja terase sissevedu väärtuselt 12% sis- seveetavaist valmissaadusist ja 7% kogu sis- seveest. Peale selle seoses rahvamajanduse aktiivsuse tõusuga raua, terase ja nende toodete sissevedu suureneb kiirelt. M. a. vee- ti rauda ja terast sisse 40 648 tn 32 450 tn vastu 1935. a. ja tänavu jaanuaris 3 825 tn 2 791 tn vastu samal ajal eelmisel aastal. Lähemas tulevikus tõuseb raua ja terase ning nende toodete sissevedu kahtlemata veelgi.

Raua- ja terasehindade tõus ei ole sele- tatav ainult mainitud terasekartelli tege- vuse ja hinnapoliitikaga, vaid suurel mää- ral ka nõudmise suurenemisega, mille ra- huldamiseks tuli 1936. a. toodangut märkva tõsta.

Raua maailmatoodang suurenes 1936. a. eelmise aasta vastu 22% ja terasetoodang isegi 25%. Seejuures rauatoodangu püsi- des 1936. a. 1929. a. omast ca 10% all- pool, ületas terase maailmatoodang juba 1929. a. rekordtaseme.

Rahvusvahelist terasekartelli (IREG)²⁾ moodustavate lääneeuroopa 86 riigi toodang suurenes üldiselt vähem kui raua ja terase kogu maailmatoodang. See on tingitud ees- kätt kiire toodangu tõusuga USA-s. Vii- mase rauatoodang suurenes 1936. a. 40%

ja terasetoodang 38%, kuigi ei küündinud 1929. a. tasemeni.

Raua ja terase tootmistööstuse jalule- seadmisprotsess on seotud teatud raskustega. Kriisiajal ei langenud toodang üheski riigis sellises ulatuses nagu USA-s, moodustades 1932. a. vaid 20% 1929. a. toodangust. M. a. ületas USA raua- ja terasetoodang 1932. a. madalseisutaseme juba enam kui 3½ korda. Ent vaatamata toodangu kiirele tõusule avaldub USA-s samuti nagu kogu maail- mas raua- ja terasepuudus. USA-s seda

Maailma raua- ja terasetoodang (milj. tn). World Production of Pig Iron and Steel (In millions of tons).

A. RAUD — PIG IRON:

	1936 ¹⁾	1935	1934	1933	1932	1931	1929
1. Briti	7,69	6,42	5,97	4,14	3,57	3,77	7,59
2. Saksa	15,06 ²⁾	12,64 ²⁾	10,41 ²⁾	5,19	3,87	5,97	13,19
3. Saarimaa	1,57	1,33	1,49	2,07
4. Prantsuse	6,10	5,70	6,06	6,22	5,45	8,07	10,20
5. Belgia	3,13	3,01	2,91	2,70	2,74	3,15	3,98
6. Luksemburg	1,96	1,84	1,95	1,86	1,93	2,02	2,86
I. Kokku Lääne Euroopas	33,94	29,61	27,90	21,68	18,89	24,47	39,99
7. Muud Euroo- pariigid	18,33	16,01	13,56	9,71	8,79	8,15	9,14
8. USA	30,00	21,37	16,14	13,35	8,78	13,43	42,61
9. Austraalia, Ka- nada, India	2,93	2,75	2,25	1,67	1,26	1,77	3,03
10. Muud	2,96	2,80	2,63	2,36	1,97	1,91	2,69
II. Kokku maa- ilmas	83,21	72,54	61,88	48,43	39,09	54,67	97,35

B. TERAS — STEEL:

1. United Kingdom	11,69	9,86	8,85	7,02	5,26	5,20	9,64
2. Germany	18,98 ²⁾	16,19 ²⁾	13,65 ²⁾	7,49	5,68	8,16	15,99
3. Saar	1,65	1,44	1,51	2,17
4. France	6,56	6,18	6,08	6,43	5,55	7,70	9,55
5. Belgium	3,07	2,92	2,90	2,70	2,76	3,06	4,04
6. Luxembourg	1,95	1,81	1,90	1,82	1,93	2,00	2,66
I. Total, West- ern Europe	42,25	36,96	33,38	27,11	22,62	27,63	44,05
7. Other Europ. Countries	23,38	18,72	15,24	11,63	10,33	10,93	13,00
8. U. S. A.	46,92	34,09	26,06	23,23	13,68	25,95	56,43
9. Australia, Ka- nada, India	2,75	2,39	2,06	1,48	1,13	1,53	2,40
10. Other Countr.	5,01	4,13	3,90	2,29	2,35	1,93	2,49
II. World Total	120,31	96,29	80,64	66,76	49,90	67,88	113,87

¹⁾ Vt. „Majandusteated“ nr. 33, 1935. a.

²⁾ Terasekartelli kuulub peale selle Poola, kelle sel- lekohane toodang ei ole suur, kuigi mullu suurenes tun- duvalt. Poola rauatoodang tõusis 1936. a. 532 tuh. tn-le 394 tuh. tn vastu 1935. a. ja terasetoodang 1142 tuh. tn-le 946 tuh. tn. vastu 1935. a.

¹⁾ Osalisel hinnangul — partly est.

²⁾ Ühes Saarimaaga — Incl.: Saar.

ei põhjustanud mitte rauasulatisahjude tootmisvõime, vaid asjaolu, et rauamulla kaevandused ei võimaldanud küllalt kiirelt tarvilisel määral rauamaaki. Toodud asjaolu tõttu tõusis vanarauahind umbes kuni 26½ doll. tn.

Samuti nagu USA on väljaspool rahvusvahelist terasekartelli ka NSVL, kelle rauatoodang tõusis mullu vähem kui terasetoodang, osutades järgmist seis (milj. tn):

	1936	1935
Raud	14.25	12.61
Teras	16.29	12.52

Raua ja terase maailmaturseisundi hinnangul osutuvad iseloomustavamaiks riigid, kes kuuluvad rahvusvahelisse terasekartelli (IREG), milline asutati 1933. a. Peale Inglise, Poola ja Lõuna-Aafrika ühinemist (tänavu jaanuaris ühines ka Tšehhoslovakkia) kontrollib kartell umbes 80% maailma sellekohaste saaduste sissevedu, millega suurel määral seletatakse ka toimunud raua- ja terasehindade tõusu. Nii osutusid kartellihindu iseloomustavad Brüsseli rauahindade noteeringud tõusu 1932. a. madalseisust keskmiselt 1 kuld-inglisenaela võrra (1016 kg kohta), s. o. 50%. Osalt oli hinnatõus veelgi suurem.

Ent sellele vaatamata suurenes terasekartelli kuuluvate riikide väljavedu 1932—36. a. (viimane aasta eelandmeil) vähem kui kogu maailma oma, nagu nähtub järgmistest andmetest (milj. tn):

	1936	1935
Maailma-väljavedu	12.65	9.93
Terasekartelli kuuluvate riikide väljavedu	10.34	9.07
Terasekartelli põhiriikide ¹⁾ väljavedu . .	7.77	6.48

Väljaspool kartelli seisvate riikide väljaveo intensiivsema tõusu tõttu, eriti Jaapani, vähenes terasekartelli kuuluvate riikide tähtsus maailmaekspordis. Tõusu osutas vaid terasekartelli põhiriikide väljavedu.

Eet rahvusvaheliste kartellide olemasolu või puudumine avaldab hindade kujunemisele tõhusat mõju, nähtub sellest, et tänu kartellidele kriisiajal 1932. a., suudeti torude, rööpa- ja traadihindu säilitada peagu ikaks ikorda kõrgemal tasemel kui „vabu“, s. o. kartelli poolt mittehõlmatud materjalide hindu.

Rahvusvaheline terasekartell (IREG) ja rahvusvahelised ühendused üksikute raud-

materjalide ekspordi ajal hakkasid tõstma hindu eriti tunduvalt m. a. keskpaiku. 30. XI IREG tõstis vormi, latt- j. t. rauasortide hindu otsekohe 7,6 kuldšillingi võrra tn-lt, kuigi hindu tõsteti korduvalt juba varem. K. a. algul tõsteti latt- ja vormiraua eksporthinda taas 5 kuldšillingi võrra tn-lt. Peale selle tõsteti k. a. algul samuti eksporthindu jämeda, keskmise pleki ja universaalraua kohta ning laevapleki õhukese pleki jne. kohta.

Mis määral õnnestus rahvusvahelisel ühendusel raua ja selle mitmesuguste toodete ekspordi ajal tõsta eksporthindade taset viimaseil aastail, on raske otsustada. Väljaveohindu ei määrata ühtlaselt kõigi turgude kohta ning üksikute minemipiirkondade osatähtsus muutub alata. Seejuures tuleb käesoleval ajal avalikult kindlaksmäärata-vaid eksporthindu võtta vaid nominaalselt, kuna raud- ja terasmaterjalide õigeaegsel kohaletoimetamisel makstakse kõikjal preemiaid.

Ligikaudse kujutluse eksporthindade taseme tõusust võimaldavad Brüsseli eksporthindade noteeringud lattraua kohta, millist peetakse standardordiks. Viimase hind 4.5.— kuld-inglisenaela suuruses (fob Antwerpen, 1016 kg kohta) ületab juba peagu kahekordselt kriisiaegse madalseisuhinna (£2.2.—, augustis 1932. a.), kuid kriisieelsest rekordtasemest (£6.4.6, veebr. 1929) on ta siiski kolmandik madalam.

Seoses eeltooduga kerkib loomulikult üles küsimus, milliseiks kujunevad raua- ja terasehinnad lähemas tulevikus. Vastuse saamiseks tuleb arvestada eeskätt rahvusvaheliste eksporthindade motiive viimasel ajal toimunud tunduvalt hindade tõstmisel.

Tähtsamaks motiiviks osutus raua ja terase siseturuhindade tõstmine tähtsamais ekspordimaais. Tänu nõudmise suurenemisele siseturgudel tõusid hinnad eriti tunduvalt m. a. Nii liikusid rauahinnad Inglises viimasel aastail (š ja p. tn Nr. 3 foundry Cleveland raua kohta):

25. I 1934	62.6
10. I 1935	67.6
16. I 1936	70.0
14. I 1937	81.0

USA-s tõsteti hindu eriti tunduvalt tänavu aasta alguks, mis peab suurendama

¹⁾ Saksa, Prantsuse, Belgia ja Luksemburg.

ameerika terasetööstuse tulused 40—50 milj. doll. võrra. Prantsuses kerkisid raua siseturu hinnad m. a. keskpaigust kuus korda. Ainult siseturu hinnad Saksas, milliseid kriisiajal alandati tunduvalt, püsisid stabiilseina. Tänu sellele vahe Saksa siseturu hindade ja Brüsseli noteeringu vahel vähenes märksa. Huvitav on märkida, et lattraua Saksa siseturu hinna juures keskmiselt 107 Rm tn-ilt oli viimase hinnaks USA-s ja samuti Inglises ca 116—120 Rm tn. Tänu sellele õnnestus Saksal enam kui teisel vähendada kahjusid rauaekspordist.

Rahvusvahelise terasekartelli ringkonnad, motiveerinud toimunud eksporthindade tõstmist tähtsamais tootmismais, ennustavad edasist raua ja terasehindade tõusu siseturgudel, mille järeldusena tõusevad ka eksporthinnad. Seejuures rõhutatakse asjaolu, et rauatootmistööstus on tellimistega kooramatud üle. Nõudmine kogu maailmas on nii suur ja väljavaated edasise nõudmise suhtes ookeanitaguste maade arvel toorainete hindade tõusu tõttu nii soodsad, et

IREG võib tõsta hinda juba puhtturuseisundi kaalutlusil.

Raua ja terase sise- kui ka eksporthindade arengule avaldab suurimat mõju toormaterjalihindade liikumine. Ent viimased osutavad pidevat tõusu. Nii tõusid Saksas vanaraua keskmised importhinnad viimase nelja aasta jooksul enam kui $\frac{1}{3}$. Umbes sama palju kerkisid samal ajal hinnad rootsi rauamaagi kohta. Seejuures ja peamiselt eelmisel aastal kerkis maroko Rif-rauamaagi hind umbes poole võrra. Rauamaagi hind Inglises tõusis m. a. umbes $\frac{1}{4}$.

Raua- ja terasehindade kõvenemisele avaldab teatud mõju kahtlemata mitmes riigis teostatav relvastumine. Kuid viimase mõju ei tohi siiski hinnata üle. Nii saavutas raua- ja terasetoodang Inglises rekordtase sellekohase tööstuse Inglises asutamisest saadik ega suuda juba praegu täita kõiki tellimisi. Kuid eriteadlaste arvates on sellekohane nõudmine tingitud vaid 20% määralt relvastumisest, kuna 80% normaalsest konjunktuuriarengust.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

28. veebruaril 1937. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 175 514,40	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,51
välisraha	12 890 156,65	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 584 711,92	a) pangatähed liikvel	46 004 540,—
3. Sisevõlgid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	10 128 038,36	valitsuse	22 142 650,79
põllumajandusl.	1 983 698,87	pankade	8 545 081,90
metsatööstusl.	73 280,09	teised	3 014 840,64
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	8 252 345,47
valitsusele	—		
telistele *)	18 690 793,09		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	3 380 602,92		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	16 262 637,81		
	<u>98 664 335,31</u>		<u>98 664 335,31</u>

Kattevara vahetuskord jooksvate kohustustega: } 58,42 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 2 050 420,83
Includes Ekr. 2 050 420,83 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME. Soome majandus 1936. a. — *Economic Conditions in Finland, 1936.*

M. a. oli soome majandusele soodus. Viljasaak oli hea ja tööstustoodang kasvas eksportkaupade kui ka siseturul tarvitata-vate toodete alal. Väliskaubandusbilanss oli aktiivne umbes 1000 milj. Smk. võrra ja välisvõlgu kustutati tunduvalt. Rahaturul oli palju vaba raha. 1936. a. võimaldas jätkata senist stabiiliseerimist kõikidel majandus-aladel.

Põllumajandusele oli 1936. a. kül-lalt rahuldav, sest viljasaak oli hea ja vilja-hinnad paranesid siseturul, samuti näitas väik-kest edu põllutoodete ja karjasaaduste välja-vedu, kuid hindade reguleerimine oli siiski võimalik ainult preemiade abil. Väljaveokasv üksiküli aladel, nagu või ja sealihha, toimus suurelt osalt sisseveo abil välismaalt, sest kasvas toorainete sissevedu margariinitöös-tusele ja jõutoitude sissevedu. Hindade arengus tuleb aga üksiküli aladel tõsiselt kaalu-da, kas ja kuivõrd saab toetada eksporttoo-teid sisseveo najal, näit. seakasvatuses, kus võimata on oma hinda saada tagasi välis-maiste jõutoitude tarvituse korral.

Karjatoodete väljaveo kasvamine, mis näit. või ja juustu alal oli viimasel ajal kuni 40%, paneb valitsusele preemiade maksmise näol peale kasvavaid kohustusi ja sunnib ar-vatavasti riigivõimu edaspidi väljavedu kui-dagi reguleerima, et vähendada preemiade ko-gusummat. 1935. a. maksti preemiaiks 84 466 766,5 Smk ja 1936. a. esialgsete kokku-võtete järgi tunduvalt üle 100 milj. Smk.

Et 1935. a. lõikus ei olnud hea, toodi 1936. a. esimesel poolel palju vilja välismaalt (rukist 66 826 tn, nisu 73 074 tn) samuti ka jõutoitu. 1937. a. kujuneb vilja sissevedu tunduvalt väiksemaks. Riik reguleerib vil-jaturustamist seega, et veskid on kohustatud tarvitama välisvilja jahvatamisel teatud % kodumaist vilja, mis % on uue lõikuse järele tavaliselt kõrge ca 60—66%, alanedes aasta lõpupoole. 1. I 37. pandi kehtima liikuv vil-jatoll. Viljaoste toimetab valitsuse poolt Riigiviljakontor, kelle tegevuskapitali tõsteti uueks tegevusaastaks suuremate tagavarade seotamiseks.

Põllumajandustulude seisukohalt oli olu-line ka metsahindade tõus ja elav tegevus metsatööl, millest langeb lisatulusid ka põl-lupidamisele.

Viljasaak milj. kg. *Crop Production (Mill. kg).*

	1936	1935	1934	1933
nisu	147	115	89	67
rukis	324	350	395	373
oder	189	166	209	179
kaer	651	609	776	685
kartul	1 323	1 269	1 139	1 280
põldhein	3 347	3 818	3 071	2 750

Tööstuse olukord oli soodsate müügi-tingimuste ja krediidiolude tõttu hea ja näi-tas tunduvalt kasvu toodangus — koguselt ca 7% ja väärtuselt ca 10% (1935. a. too-danguväärtus — 13 900 milj. Smk., 1936. a. — ca 15 300 milj. Smk.). Kasv oli umbes 1400 milj. Smk., 1935. a. — 800 milj. Smk., 1934. a. — 2300 milj. Smk., 1933. a. — 1300 milj. Smk., 1932. a. 300 milj. Smk. 1936. a. toodanguväärtuse kasvust langes umbes kol-mandik saetud metsamaterjalile, umbes kol-mandik siseturu-tööstustootetele ja ülejäänud paberi-, vineeri- jne tooteile.

Toodanguindeks — 1926. a. tase = 100. (Unitas'e indeks).

Production Index (1926=100) (Unitas Index).

	1936	1935	1934	1933	1932	1931	1930	1929	1928
kogus	160	150	140	115	100	96	109	120	123
väärtus	140	127	120	97	84	80	101	117	124

Eksporttööstuse olukorda mõjustas ees-kätt konjunktuuri tõus metsamüükides. Met-samaterjale saeti 1 240 000 std. (70 000 std. rohkem kui 1935. a.) ja müüdi ekspordiks 1 100 000 std. Nõudmine oli elav ja ka hin-nad olid soodsad. Keskmise std. hind 1935. a. oli 1770 Smk. ja 1936. a. — 1 930 Smk. Tõus jätkus veel aasta lõpulgi, mil umbes 50% 1937. a. kogusest oli juba müüdnud ette. Hinnad paranesid ka paberitööstuses, kuid et paberitööstus toimetab müüke lepingute põhjal, mis sõlmitud pikemaks ajaks ette, ei olnud sellest 1936. a. veel suurt kasu; kuid ka toodangukulud tõusid. Paberimüümisel ei olnud 1936. a. erilisi raskusi. Tselluloosi-

toodang kasvas. Sulfiittselluloosi toodeti 1935. a. — 843 000 tn ja 1936. a. 938 000 tn, sulfaattselluloosi toodeti 1935. a. 294 000 tn ja 1936. a. 389 000 tn. 1936. a. eksporditi sulfiittselluloosi 758 000 tn (1935. a. — 689 000 tn) ja sulfaattselluloosi 323 000 tn (1935. a. — 235 000 tn). Paberitoodang oli 1935. a. 485 000 tn ja 1936. a. 548 000 tn, millest eksporditi 1935. a. 376 000 tn ja 1936. a. — 453 000 tn. Tellimiste reservid olid aasta lõpul väga suured.

Siseturustootuse alal oli kogusekasv ca 6% ja väärtuse — ca 7% ehk ca 500 milj. Smk. Kasv oli suurem ehitustarvete tööstuse alal (17%) ja toit- ning maitseainete alal (11%). Metall- ja masinavabrikute toodang jäi püsima 1935. a. saavutatud kõrgesele. Toodanguväärtus kasvas võrreldes 1935. a. tarbe- ja maitseainetetööstuses ca 250 milj. Smk., ehitustarvetetööstuses ca 100 milj. Smk., naha- ja saapatööstuses ca 50 milj. Smk. Ketrustööstuses oli kasv minimaalne. Puurvillatööstuses oli tegemist isegi vähenemisega.

Ehitustegevus oli väga elav. Helsingis 1936. a. valmishitatud majade väärtus on üle 300 milj. Smk., aastavahetusel pooleliolnud majade lõpuleviimiseks kulutatakse veel 160 milj. Smk.

Sisekaubandus. Ostuvõime oli aruandeaastal hea ja seetõttu arenes ka sisekaubandus soodsalt. Eriti näitasid tõusu aasta lõppmüügid, osalt ühenduses hindade tõusuga. Lähimüükide summa tõusis 1936. a. ümmarguselt 11 200 milj. Smk., mis tähendab umbes 11% kasvu. 1935. a. olid lähimüügid 10 100 milj. Smk. Välisriigest toodud kaupade alal oli kasv ainult 300 milj. Smk., mis tõendab, et suurem osa langes Soome oma kaupadele.

Veksliproteste ja konkursside oli aasta jooksul vähe.

Väliskaubandus. 1936. a. väljavedu oli väärtuselt 7 215 milj. Smk. (1935. a. 6 240 milj. Smk.) — kasv seega 975 milj. Smk., millest umbes 150 milj. Smk. langes hindade tõusule. Väljavedu kasvas peagu igal alal. Saetud metsamaterjal andis kasvu 1840 milj. Smk. 1935. a., 2120 milj. Smk. 1936. a., teiselt metsamaterjalidelt (vineeri, niidirullide jne.) saadi 920 milj. Smk. (1935. a. — 860 milj. Smk.), paberitootest 2900

milj. Smk. (1935. a. — 2520 milj. Smk.), karjatooteist 540 milj. Smk. (1935. a. — 460 milj. Smk.), teisist kaupadest 740 milj. Smk. (1935. a. 570 milj. Smk.). Sissevedu kasvas suhteliselt veelgi enam. Koguseindeks (1926. a. = 100) oli 147 eelmise aasta 126 asemel. 1936. a. sissevedu oli 999 milj. Smk. suurem eelmise aasta sisseveost, sellest langes hindade tõusu osale umbes 100 milj. Smk. Üldsisseveo kasvu põhjustas suurenemine eeskätt masinate ja seadiste (170 milj. Smk. rohkem) ja toorainete (370 milj. Smk. rohkem) sisseveos. Väliskaubandus andis aktiivsust 872 milj. Smk. ehk koos kullaväärtusega, mis arvestatud sisseveos kaubana, 1030 milj. Smk.

Väljavedu.

Exports.

	1936.	1935.	1930.—34.
Saetud metsamaterjal, std.	1 100 000	1 041 000	899 000
Vineer, tn.	146 000	127 000	90 000
Puupapp, tn.	278 000	290 000	190 000
Sulfiittselluloos, tn.	758 000	689 000	507 000
Sulfaattselluloos, tn.	323 000	235 000	185 000
Papp, tn.	73 000	66 000	55 000
Paber, tn.	453 000	376 000	300 000
Või, tn.	14 000	10 200	14 400
Juust, tn.	4 900	4 200	3 200
Munad, tn.	7 700	8 700	5 700

Väljaveos olid suuremaiks ostjaiks Soomele Inglise — 3454,3 milj. Smk., Saksa — 717,8 milj. Smk., USA — 666,2 milj. Smk., Rootsi — 394,9 milj. Smk., Belgia — 368,1 milj. Smk., Prantsuse 302,7 milj. Smk. Sisseveos oli esimene koht Inglisele — 1497,1 milj. Smk., teine Saksal — 1201,2, järgmised olid Rootsi 770 milj. Smk., USA — 517,6 milj. Smk. Eestist toodi kaupu 91,7 milj. Smk. (Eesti päritoluga kaupu 73,9 milj. Smk. eest) ja müüdi kaupu 39,7 milj. Smk. eest (sellest mitte soome kaupu 0,2 milj. Smk. eest).

Kaubavahetuses on Soome kaubandus Inglisele tugevasti aktiivne USA, Belgia, Prantsuse, Itaalia, Jaapani ja üksikute väiksemate riikidega, passiivne tugevasti Saksa, Rootsi Tšehhoslovakkia, Poola ja NSVL-ga.

Hindade arengus 1936. a. oli tõus. Aasta algul oli see väike, lõpupeole suurem. Eksporttoodete hindade indeks kasvas 74-ilt 86-le. Tunduvalt kasvasid metsamaterjali-

hinnad ja nahad. Paberitooted püsisid enam-vähem endised, näidates tõusmist aasta lõpupoole. Karjasaaduste hinnad näitasid alanemist.

Importkaupade hinnad näitasid suuremaid muudatusi aasta lõpupoole. Esimesejärgu kaubad, nagu kivisüsi, vili, jõutoit, ketrustarbed jne., olid 1935. a. hindadest kõrgemad, kuna koloniaalkaubad olid veidi odavamad. Oma põllutooteid saadi siseturul paremaid hindu.

Rahaturg oli soodus. Krediitasutisil oli palju vaba raha. Hoiusummad kasvasid umbes 1400 milj. Smk., sellest kommertsbankades ca 650 milj. Smk. Et pankade poolt antud laenud vähenesid samal ajal ca 100 milj. Smk., kasvasid hoiusummad aasta jooksul üle 700 milj. Smk. (Varemast ajast oli reserv juba üle 500 milj. Smk.). Obligatsioone tuli juurde üle 400 milj. Smk.

Raha kasustati suurel määral laenude

korraldamisel. 1936. a. lasti rahaturule uusi sise-obligatsioonilaene 1600 milj. Smk. väärtuses, osalt konverditi kõrgemaprotsendiseid laene madalaprotsendiliseks (näit. riigilaenu 900 milj. Smk. 4½% obligatsiooniks). Linnad võtsid konvertimisiks laenu 225 milj. Smk. Laene võttis ka 4 krediitasutist à 50 milj. Smk. (4½—5%). Tööstusettevõtted tegid uusi laene 355 milj. Smk. eest (4½—5½%). Vaba raha kasvi viis alla hoiusummade %%. Kommertsbankad vähendasid 1936. a. keskel avista-arvete %% 1½—1-ni ja aasta lõpul hoiusummadelt 3¼—3½-le. Maksutase välismaaga püsis soodsana. Soome Panga välisbilanss andis aktiivsuse kasvu 230 milj. Smk. (üldse umbes 1550 milj. Smk.) ja kommertsbankade aktiivsus kasvas 127 milj. Smk. võrra (aktiivsus umbes 300 milj. Smk.). Soome mark jälgis naela. Soome marga kullaväärtus alanes 50,8% al pari 50,5%-le.

LEEDU.

Leedu põllumajandus. — *Lithuanian Agriculture.*

1936. a. toimus põllumajandussaaduste realiseerimise suhtes murre: põllumajandussaadusi sai kergesti müüa ja peale selle tõusid ka hinnad. Põllumeeste sissetulekud elusloomadest, lihast, võist ja munadest olid suuremad kui viimasel kolmel aastal. Piimatoomine meiereidesse suurenes 10—30%, samuti arenes ka kanapidamine.

1936. a. viljasaak oli tunduvalt nõrgem kui 1934/35. a. Kuna eelmise aasta ülejäägid müüdi aasta esimesel poolel, vähenesid sügisel viljapakkumised. Kuigi teravilja väljavedu katkestati, tõusid viljahinnad sügisel ja eriti selle aasta algul tunduvalt, eriti nisul ja rukkil. Kui avaldus viljahindade tõusmistendents, siis põllumehed ei rutanudki viljamüüjiga, eriti, kus jooksvate kulude katteks saadi sissetulekuid loomapidamisest.

Paremat sissetulekut said põllumehed ka linadest, eriti aasta lõpul, sest võrreldes eel-

mise aastaga oli 1936. a. linasaak suurem ja osalt ka hinnad paremad.

Ristikheinaseemnete nõudmine oli väiksem.

1937. a. jaanuari keskel ei olnud suuremaid viljaüle jääke, mõnest rajoonist teatatakse isegi, et tuleb puudus kaera- ja odraseemneist. Linaseemne ja lina ülejäägid on väiksemad kui m. a. algul. Linaseemne ülejääke arvatakse umbes 4000 tn. ja lina — umbes 7700 tn. Ainult ristikheinaseemne ülejääk on suurem — umb. 4000 tn. (m. a. samal ajal — 2000 tn.).

Mõnes rajoonis (eriti põhja pool) on juba loomasöödast puudus, mistõttu mitmel pool vähendatakse loomade arvu. Sööda puudumisel antakse loomadele rohkem kartulit, mille ülejäägid on samuti tunduvalt väiksemad, võrreldes m. a.-ga.

Leedu kaubandus ja tööstus. — *Lithuanian Industry and Commerce.*

Sisekaubandus oli m. a. võrreldes 1935. a. elavam, kusjuures läbikäik suurenes 5—10%. Hooajakaubandus manufaktuuri- ja trikotaažikaupade alal ei näidanud soojade ilmade tõttu talve algul suuremat elavust. Eksport-

kaupade väljavedu oli elav. Peale mõneaastast seisangut 1936. a. sügisel algas taas hanede ja teiste kodulindude kokikuost ekspordiks. Elavnes samuti väikepiirikaubandus Saksaga.

Teraviljakaubandus algas hooaja algul elavalt, kuid oktoobris ja novembris, mil eksport pandi seisma, ta nõrgenes. Detsembris vähenesid teraviljapakkumised tunduvalt. Jaanuaris tõusid nisu- ja rukkihiinad kuni 100%. Linakaubandus on elav. Saanitee puudumisel oli nõrgem metsamaterjalikaubandus.

Tööstustegevus arenes normaalselt. Tekstiilettevõtted töötasid 2—3 vahetusega, näidates laienemistendentsi. Täie kooamisega töötas linatöötlemistööstus, kusjuures mõned ettevõtted töötasid kaks korda rohkem kui aasta tagasi. Töö suurenes ka mööblivabrikuis. Saeveskid töötasid normaalselt. Ainult Klaipeeda linna saeveskid, millised töötleavad importmetsa, olid tööta. Enam töötasid ka jalanõude vabrikud, töstmata hindu jalanõudelt, kuigi nahahinnad tõusid. Aktsiisi alla käivaist kaupadest oli suurem toodang: õllel — 38%, tubakal ja paberossil — 16%, marjaviinal — 24%, piiritusviinal — 14%, piiritusel — 26%.

Uusi tööstusettevõtteid asutati aasta viimisel veerandil 8, investeeritud kapitaliga 250 000 lit. Peale selle laiendati mõnesid ettevõtteid. Eksporttapamajade a/s. Maistas ehitas erilised ruumid lindude nuumamiseks ja tapmiseks. Viimasel veerandil juurdeasutatud suuremaid ettevõtteid võiks ni-

metada: I kalevivabrik 100 000 lit. kapitaliga, 1 traatesemete vabrik kapitaliga 40 000 lit, 1 nõõbitööstus kapitaliga 20 000 lit. jne.

Kogu 1936. a. jooksul asutati juure 34 tööstusettevõtet investeeritud kapitaliga 1,6 milj. lit., millest peale eelpool nimetatute on suuremad; piiritusvabrik investeeritud kapitaliga 250 000 lit, piirituse dehüdreerimisvabrik — 250 000 lit, 2 meiereid — kapitaliga 200 000 lit., tekstiilvabrik — 100 000 lit., elektrijaam — 120 000 lit., linatöötlemisvabrik — 85 000 lit. Arvult on kõige rohkem asutatud veskeid — 13, kuid kõik väikesed. Kogu neisse mahutatud kapital on ligi 200 000 lit.

Kogu 1936. a. protestiti Leedus 68,8 tuh. vekslit kogusummas 13,97 milj. lit. (1935. a. — 23,54 milj. lit.). Vekslite protestid 1936. a. vähenesid 41%, kuid võrreldes 1932. a. — isegi 81%.

Pankrottide arv vähenes 1936. a. tunduvalt. Registreeriti ainult 8 pankrotti aasta algul.

Vallasvaraoksjone oli 1936. a. 1621 (1935. a. — 2471) ja kinnisvaraoksjone — 974 (1935. a. — 1248). Nii on vallasvaraoksjonite arv 44% väiksem, kinnisvaraoksjonite arv — 22% väiksem kui 1935. a. Oksjonile tulnud vallasvaravõlad moodustasid 2,33 milj. lit. ja kinnisvara — 6,42 milj. lit.

INGLISE. Briti maksebilanss 1936. a. — British Balance of Payments, 1936.

Briti rahvusvaheline maksebilanss näitas Board of Trade'i arvutuste järgi 1936. a. £19 000 000 puudujääki, võrreldes £33 000 000 ülejäägiga eelmisel aastal.

Maksebilansi passiivsuse põhjuseks on kaubandusbilansi halvenemine 1936. a., võrreldes e. a-ga £73 000 000. Teisalt näitasid aga tõusu tulud laevandusest £20 000 000, välisinvesteeringisist £15 000 000.

Briti maksebilanss (milj. £):

British Balance of Payments (in Mill. £).

	1936	1935	1934
Kaupade ja hõbeda sisseveo ülekaal	347	260	294
Riiklike maksimiste passiivsus	2	2	—
Kokku	349	262	294
Riiklike maksimiste aktiivsus	—	—	7
Laevanduse netotulu	95	75	70

	1936	1935	1934
Välisinvesteeringimiste netotulu	195	180	170
Netotulu komisjonist, jne.	30	30	30
Netotulu muist allikaist	10	10	10
Kokku	330	295	287
Üldbilanss	—19	+33	—7

Board of Trade'i president Mr. W. Runciman, komenteerides hiljutipeetud kõnes maksebilansi kujunemist, tähendas, et £19 000 000 suurust puudujääki tuleb pidada tähtsusetuks. Väljavaated maksebilansi kujunemise alal k. a. on soodsad, sest tulud laevandusest ja välisinvesteeringisist jätkavad tõusu, samuti areneb soodsalt eksportkaubandus. „Meie ei ole kunagi loobunud“, märkis Mr. Runciman, „lahtise ukse poliitikat, mis on osutunud ka kõige õigemaks.“

Uudismustrid /

kevad

1937

Kodumaa riidetööstuse tippsaavutusi.

A
S **TEKLA**

RIIDEKAUPLUSED

Tallinn, S. Karja 15. Tallinn, Pärnu m. 6

Haapsalu, Kuressaare, Mustvee,

Narva, Petseri, Pärnu, Rakvere,

Valga, Viljandi, Võru.

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinn. 1937.

REKLA
RAHVUSMAAMATUKOOL
AR